

GUEC-202 Sociolinguistique, plurilinguisme et enseignement de langues

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7 ^ο - Β' κύκλος		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	GUEC-202	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Εαρινό (Β')
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιογλωσσολογία, πολυγλωσσία και διδασκαλία γλωσσών (Sociolinguistique, plurilinguisme et enseignement des langues)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	2	3	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδίκευσης		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/FRL456/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες κατάλληλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Στόχος του μαθήματος είναι να συνδεθεί το θέμα της γλωσσικής ποικιλότητας και της πολυγλωσσίας με τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας και να ενημερωθούν οι μελλοντικοί καθηγητές και εκπαιδευτές καθηγητών για την ποικιλότητα που παρουσιάζουν οι γλωσσικές πρακτικές και τα ρεπερτόρια των ομιλητών/τριών με βάση κοινωνικές, πολιτισμικές και πραγματολογικές παραμέτρους.</p> <p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η φοιτήτρια/ο φοιτητής θα είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> - να εντοπίζει και να κατανοεί φαινόμενα γλωσσικής ποικιλότητας και πολυγλωσσίας σε σχέση με τις κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες όπου απαντούν, τα κοινωνικά χαρακτηριστικά και την ιστορία των ομιλητών/τριών τους

Περιγράμματα Μαθημάτων Κοινού Ελληνογαλλικού ΠΜΣ «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών πληθυσμών»

- να χειρίζεται στοιχεία από διαφορετικές γεωγραφικές, κοινωνικές και υφολογικές ποικιλίες της γαλλικής
- να χρησιμοποιεί τις έννοιες που έχει διδαχθεί, ώστε να κατανοεί και να αναλύει φαινόμενα επαφής της γαλλικής με άλλες γλώσσες σε πολυγλωσσικά περιβάλλοντα
- να αξιολογεί κριτικά την ιδεολογία της μονογλωσσίας και της γλωσσικής τυποποίησης που διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό τις στάσεις των δυτικοευρωπαϊκών κοινωνιών απέναντι σε φαινόμενα γλωσσικής ποικιλότητας και πολυγλωσσίας
- να προετοιμάζει συστηματικά και προοδευτικά και να παρουσιάζει προφορικά και με κριτικό τρόπο τα πορίσματα της έρευνάς του/της αναφορικά με τα ζητήματα που πραγματεύεται το μάθημα
- να αναπτύξει θεωρητικό προβληματισμό για την έννοια της κοινωνιογλωσσικής και πολυγλωσσικής ικανότητας, αλλά και συγκεκριμένες τεχνικές για την προσέγγισή τους κατά τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Λήψη αποφάσεων	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Αυτόνομη εργασία	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Άλλες...
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Άσκηση κριτικής σκέψης
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Λήψη αποφάσεων, αιτιολόγηση επιλογών, ανάληψη ευθύνης
- Διάλογος, άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Αυτόνομη και ομαδική εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αφού παρουσιαστούν οι θεμελιώδεις έννοιες που καθιερώθηκαν στην κοινωνιογλωσσολογική έρευνα από τη δεκαετία του 1960 και μετά, θα εξεταστεί η εφαρμογή αυτών των εννοιών στη διδασκαλία της γλώσσας. Επίσης, θα παρουσιαστούν ειδικότερες πτυχές της ποικιλότητας των γλωσσών, με έμφαση στους γεωγραφικούς, κοινωνικούς και πραγματολογικούς παράγοντες της διαφοροποίησής τους, και εκτενή αναφορά στη γαλλική γλώσσα. Έπειτα, η προσοχή θα στραφεί στα φαινόμενα της γλωσσικής επαφής και της πολυγλωσσίας, τα οποία, γίνονται όλο και πιο έντονα στις σύγχρονες κοινωνίες. Θα προσπαθήσουμε να δούμε αν και πώς οι κοινωνίες αυτές προετοιμάζουν τους πολίτες τους να αναλάβουν και να διαχειριστούν την πολυφωνία των γλωσσών που τους περιβάλλουν, καθώς και τα εργαλεία που αναπτύσσουν οι ερευνητές και οι ευρωπαϊκοί φορείς για το σκοπό αυτό. Τέλος, θα ασχοληθούμε με την έννοια της κοινωνιογλωσσικής και πολυγλωσσικής ικανότητας των ομιλητών/τριών, καθώς και με τους ειδικότερους τρόπους υιοθέτησης εκ μέρους των καθηγητών/τριών μιας διδακτικής της ποικιλότητας και της πολυγλωσσίας.

1. Εισαγωγή: Γλωσσολογία, κοινωνιογλωσσολογία, πολυγλωσσία και γλωσσική διδασκαλία
2. Γλωσσικοί μύθοι και γλωσσική διδασκαλία
3. Γλωσσικές πολιτικές και το Συμβούλιο της Ευρώπης

Περιγράμματα Μαθημάτων Κοινού Ελληνογαλλικού ΠΜΣ «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών πληθυσμών»

<p>4. Γλώσσες, έθνη και εθνικισμοί 5. Το φαινόμενο της γλωσσικής επαφής 6.-7. Γαλλική γλώσσα: γεωγραφικές ποικιλίες, συνύπαρξη με τοπικές γλώσσες και διαλέκτους 9-10. Γλωσσική ποικιλότητα, νόρμα και πρότυπο 11. Η κοινωνιογλωσσική και πολυγλωσσική ικανότητα των ομιλητών/τριών 12. Η διδακτική της ποικιλότητας και της πολυγλωσσίας 13. Παρουσίαση εργασιών</p>

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάσεις - διδασκαλία με προβολή διαφανειών (PowerPoint) • Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class για υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας (διδασκτικό υλικό, κείμενα για μελέτη, χρήσιμοι σύνδεσμοι, εργασίες, συζητήσεις, ανακοινώσεις μαθήματος) • Επικοινωνία με τους φοιτητές: μέσω email και e-class • Χρήση του εργαστηρίου για την εξοικείωση με τη χρήση σωματών κειμένων στο πλαίσιο της διδασκαλίας. 													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="644 1088 978 1155">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="978 1088 1310 1155">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="644 1155 978 1290">Παρακολούθηση διαλέξεων/διαδραστική διδασκαλία</td> <td data-bbox="978 1155 1310 1290">25</td> </tr> <tr> <td data-bbox="644 1290 978 1357">Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="978 1290 1310 1357">25</td> </tr> <tr> <td data-bbox="644 1357 978 1424">Προετοιμασία προφορικών παρουσιάσεων</td> <td data-bbox="978 1357 1310 1424">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="644 1424 978 1514">Προετοιμασία τελικής γραπτής και προφορικής εργασίας</td> <td data-bbox="978 1424 1310 1514">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="644 1514 978 1554">ΣΥΝΟΛΟ</td> <td data-bbox="978 1514 1310 1554">90</td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Παρακολούθηση διαλέξεων/διαδραστική διδασκαλία	25	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	25	Προετοιμασία προφορικών παρουσιάσεων	20	Προετοιμασία τελικής γραπτής και προφορικής εργασίας	20	ΣΥΝΟΛΟ	90
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Παρακολούθηση διαλέξεων/διαδραστική διδασκαλία	25													
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	25													
Προετοιμασία προφορικών παρουσιάσεων	20													
Προετοιμασία τελικής γραπτής και προφορικής εργασίας	20													
ΣΥΝΟΛΟ	90													
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i> <i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: γαλλική Κριτήρια αξιολόγησης: Συμμετοχή στο μάθημα με παρουσίαση μικρών εργασιών 30%, τελική γραπτή εργασία και προφορική παρουσίαση 70%.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης ανακοινώνονται στην πλατφόρμα του μαθήματος και στο πρώτο μάθημα. Έμφαση δίνεται στην συνθετική ικανότητα κατά τη μελέτη της βιβλιογραφίας, την πρωτοτυπία σύλληψης και σχεδιασμού της έρευνας για την τελική εργασία και τη σαφή και επιμελημένη παρουσίαση των πορισμάτων της έρευνας.</p>													

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ager D. E., 1999, *Identity, Insecurity, and Image: France and Language*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Auger, N., 2007, « Enseignement des langues d'origine et apprentissage du français : vers une pédagogie de l'inclusion », *Le français d'aujourd'hui* 158, *Enseigner les langues d'origine*, 76-83.
<https://www.cairn.info/revue-le-francais-aujourd-hui-2007-3-page-76.htm>
- Ayres-Bennett, W. & M. C. Jones (ed.), 2007, *The French Language and Questions of Identity*. Oxford: Legenda.
- Barbour, S. & Carmichael C. (ed.), 2002, *Language and Nationalism in Europe*. Oxford University Press.
- Bernaus, M. et al. 2007, « La dimension pluriculturelle dans la formation des enseignants de langues », *Rapport de l'atelier central 1/2005* (Graz, Autriche, 26-29 janvier 2005). Disponible sur : https://archive.ecml.at/mtp2/Lea/pdf/wsrepB2F2005_1.pdf
- Bertrand O., Schaffner, I. (dir.), 2011, *Variétés, variations et formes du français*, Paris, Éditions de l'École Polytechnique.
- Blanchet P., 1998, *Introduction à la complexité de l'enseignement du Français Langue Étrangère*, Louvain-La-Neuve, Peeters.
- Chick J. K., 1996, "Intercultural communication". In S. L. McKay & N. H. Hornberger (eds.), *Sociolinguistics and language teaching*, New York, Cambridge University Press, pp. 329-348.
- Coste D., 2008, « Éducation plurilingue et langue de scolarisation », *Recherche en didactique des langues et des cultures, Les cahiers de l'Acedle* 5. <https://journals.openedition.org/rdlc/6310>.
- Dewaele J.-M., Wourm N., 2002/2, « L'acquisition de la compétence sociopragmatique en langue étrangère », *Revue française de linguistique appliquée*, vol. 7, Éditions Publications linguistiques, 139-153.
- Eloy J.-M., 2003, « Enseigner le français avec la variation », *Travaux de didactique du FLE* 49, 5-14.
- Encrevé P., 1970, « Dialectes et patois », *Encyclopedia Universalis*, 357-358.
- Falkert A., 2021, « L'enseignement et l'évaluation de la compétence sociolinguistique : quels outils pour quels objectifs ? », *Ponts*, vol. 21, Mimesis Edizioni, Milano-Udine, 13-30.
- Fréchet C., 2016, *La variation du français dans le monde : quelle place dans l'enseignement ?*, Limoges, Lambert-Lucas.
- Gadet F., 2003, *La variation sociale en français*, Paris, Ophrys.
- Galligani S., Domp martin, C. (dir.), 2021, « Didactique des langues & plurilinguisme(s) : 30 ans de recherches », *Recherches en didactique des langues et des cultures, Les Cahiers de l'Acedle*, vol. I, II, disponible sur <https://journals.openedition.org/rdlc/>.
- Geeslin K. L., Long, A. Y., 2014, *Sociolinguistics and second language acquisition. Learning to use language in context*, New York, Routledge.
- Girard F.A. & Lyche Ch., 2004, « Norme, variation et enseignement du FLE ». Disponible sur <https://www.uio.no/studier/emner/hf/ilos/FRA1103/h04/undervisningsmateriale/FRA1103norme.html>
- Gumperz J. J., 1989, *Sociolinguistique interactionnelle. Une approche interprétative*, Paris, L'Harmattan.
- Haugen E., 1968, "Dialect, Language, Nation", *American anthropologist* 68, 922-935.

Περιγράμματα Μαθημάτων Κοινού Ελληνογαλλικού ΠΜΣ «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών πληθυσμών»

<https://www.cairn.info/revue-cahiers-internationaux-de-sociolinguistique-2019-2-page-9.htm>

Larrivée P., Lefevre, F. (dir.), 2020, *La didactisation du français vernaculaire*, Caen, Presses universitaires de Caen.

Lüdi G., 2006, « De la compétence linguistique au répertoire plurilingue », *Bulletin Suisse de Linguistique Appliquée* (vals-asla) 84, pp. 173-189.

May S., 2013, *The Multilingual Turn: Implications for SLA, TESOL, and Bilingual Education*, New York, Routledge.

McMahon A.M.S., 2003, *Ιστορική γλωσσολογία: η θεωρία της γλωσσικής μεταβολής*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Milroy J., 2007, "The ideology of the standard language". In C. Llamas, L. Mullany & P. Stockwell (eds), *The Routledge Companion to Sociolinguistics*, London, Routledge, pp. 133-139.

Nussbaum L., Unamuno, V., 2006, « La compétence sociolinguistique, pour quoi faire ? », *Bulletin Suisse de Linguistique Appliquée* (vals-asla) 84, pp. 47-65.

Regan V., Howard M., Lemée I., 2009, *The acquisition of sociolinguistic competence in a study abroad context*, Bristol, Multilingual Matters.

Thomason S. G., 2001, *Language Contact: An Introduction*, Edinburgh, Edinburgh University Press. (ελληνική μετάφραση, Ν. Λιώσης, 2019).

Τσοκαλίδου Ρ., 2017, *Si Da Yes Πέρα από τη διγλωσσία στη διαγλωσσικότητα*, Αθήνα, Gutenberg.

van Mensel L., Hélot C., 2019, « Introduction. Le multilinguisme en contexte éducatif au 21e siècle : perspectives critiques », L. van Mensel et C. Hélot (dir.), *Cahiers internationaux de sociolinguistique* 16, *Le multilinguisme en contexte éducatif au XXIe siècle : Perspectives critiques*, 9-17, Paris, L'Harmattan.

Vermes G., Boutet J., (dir.), 1987, *France, pays multilingue*, t. 1, *Les langues en France, un enjeu historique et social*, t. 2, *Pratiques des langues en France*, Paris, L'Harmattan.

Weber C., 2013, *Pour une didactique de l'oralité. Enseigner le français tel qu'il est parlé*, Paris, Didier.

Χατζηδάκη Α., 2015, «Αξιοποιώντας την πολυγλωσσία και την πολυπολιτισμικότητα του σχολείου μέσα από την προσέγγιση της γλωσσικής επίγνωσης», στο Τζακώστα Μ., (επιμ.), *Γλωσσική εκμάθηση και διδασκαλία σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. Ενσωμάτωση της γλωσσικής απόκλισης και γλωσσικής ποικιλίας στην τάξη*, Αθήνα, Gutenberg, σελ. 90-110.